

K PŘÍPRAVĚ ZÁLOH

Příprava záloh navazuje na výchovu a výcvik vojáků v základní službě s cílem udržovat a zvyšovat vycvičenost záloh v souladu s potřebami rozvinuté armády.

Úsilí při výchově vojáků v záloze zaměřujeme k prohlubování jejich socialistického vlastenectví, upevňování socialistického internacionalismu v duchu marxismu-leninismu, jednoty a družby národů a armád socialistického společenství, nenávisti k třídnímu nepříteli, upevňování přesvědčení, že obrana vlasti je vrcholnou občanskou povinností a věcí cti, k uvědomělé kázi a k pocitu odpovědnosti za obranu vlasti k době, kdy vojáci v záloze jsou mimo činnou službu.

Úkol zajistit všestrannou připravenost ČSLA a bojovou pohotovost jednotek, štábů útvarů, svazků a svazů ihned po jejich doplnění za mimořádných opatření vyžaduje, abychom věnovali mimořádnou a neustálou pozornost práci se zálohami i v době mimo vojenskou cvičení.

Úsilí při výchově vojáků v záloze usměrňujeme k neustálému zdokonalování a prohlubování jejich politických a vojenských znalostí, pěstování vědomí příslušnosti k armádě a útvaru, zájmu o dobrovolnou veřejně prospěšnou činnost, o propagaci armády na veřejnosti, aktivnímu výkonu branné výchovy a tělesné přípravy v občanských organizacích atd.

Jednou z hlavních forem zvyšování a prohlubování politických a vojenských odborných znalostí je mimovojenská příprava záloh, kterou organizují místní vojenské správy a prakticky realizují vojenské útvary, školy a ostatní vojenská zařízení,

branné organizace a pracoviště záloh. Zúčastňují se jí generálové, důstojníci, praporčíci v záloze a poddůstojníci a vojáci v záloze vybraných odborností v rozsahu stanoveném každoročně ministrem národní obrany ČSSR formou školení ve výcvikových střediscích, vojenskopolitických aktiv, zadáváním individuálních úkolů, samostatného studia řádů a nových předpisů.

V období mezi pravidelnými cvičeními a v době, kdy vojáci v záloze již nejsou povinni konat pravidelná vojenská cvičení, je vhodné organizovat pro ně u útvarů (MVS) ukázky bojové techniky a zbraní, přednášky, besedy nebo promítání výcvikových filmů v rozsahu seznamu utajovaných skutečností k zabezpečení stále informovanosti záloh o vybavení armády novou bojovou technikou a zbraněmi, o nových řádech a předpisech a o zásadních změnách ve vedení a zabezpečení soudobého boje.

Vojáky v záloze cvičíme v odbornostech a funkcích, které budou zastávat za branné pohotovosti státu. Výcvik organizujeme těmito formami:

a) zdokonalovacími cvičeními ve výcvikových jednotkách.

Výcvikové jednotky vytváříme s využitím kádrové a materiální základny útvarů a jednotek. Výcvik co nejvíce přibližujeme bojové činnosti v polních podmínkách. Do výcvikových jednotek zařazujeme vojáky v záloze (i nepředurčené).

Výcvikové skupiny vytváříme z vojáků v záloze těch odborností, ze kterých by

nebylo účelné sestavit výcvikové jednotky. V nich vytváříme menší jednotky jako družstva, osádky nebo obsluhy;

b) zdokonalovacími cvičeními ve skupinách specialistů.

Skupiny sestavujeme z vojáků v záloze (předurčených i nepředurčených) těch odborností, ze kterých nebylo účelné vytvářet samostatné jednotky. Po základním výcviku (vševojskovém) v trvání 3 až 7 dní je zařazujeme na příslušná pracoviště a jejich další odborný výcvik probíhá podle zvlášť zpracovaných rozvrhů zaměstnání za řízení odborných funkcio-nářů;

c) zdokonalovacími cvičeními v organických jednotkách.

Cvičení se zúčastňují předurčení vojáci v záloze podle rozpočtu hodin a tematiky uvedené v Programech bojové přípravy záloh pozemního vojska u týlových odborností;

d) přecvičením poddůstojníků a vojnů v záloze na jiné odbornosti, které probíhá ve výcvikových jednotkách, výcvikových skupinách specialistů a s ostatními vojáky v záloze povoláními na zdokonalovací cvičení;

e) stmelovacími cvičeními v organických jednotkách.

Cvičení se zúčastňují předurčení vojáci v záloze. Výcvik organizujeme podle nových Programů bojové přípravy záloh pozemního vojska tak, aby na závěr stmelovacího cvičení byla jednotka sladěná k plnění bojových úkolů. Výcvik proto ukončíme taktickým (odborným) cvičením nebo taktickořádkovým cvičením s materiálem stmelované jednotky;

f) cvičením v organických jednotkách týlových útvarů a zařízení;

g) krátkodobými cvičeními, která trvají 1 až 2 dny.

Na nich školíme vojáky v záloze, předurčené do organizačních jader útvarů a jednotek k zabezpečení splnění mobilizačních úkolů.

U méně náročných odborností můžeme při zdokonalovacím cvičení se pokusit o zvládnutí dalších odborností.

Přípravu poddůstojníků a vojnů v záloze organizujeme podle Programů bojové přípravy záloh pozemního vojska, základních řádů a vojenských předpisů tak, aby-
chom splnili cíle a úkoly, které jsou stanovené ve výcvikových dokumentech velení armády. Přitom je třeba přihlížet k obsahové náplni programů bojové přípravy příslušného druhu vojska a ke skutečnému stavu přípravy vojáků v záloze povoláními na vojenská cvičení.

Zálohy cvičíme podle soudobých zásad vedení boje, se zbraněmi a bojovou technikou, kterou bude jednotka za mimořádných opatření vybavena. Půjde zejména o polní výcvik ve dne i v noci v terénu a za složitých situací. Ve všech družích příprav položíme důraz na praktickou činnost. Teorii omezíme na minimum.

Důstojníky a praporčíky v záloze (absolventy VK VŠ, škol pro důstojníky v záloze, PŠ a speciálních kursů) povoláváme na vojenské cvičení zpravidla na dobu 35 kalendářních dnů (5 týdnů). Z této doby je určeno:

— 1 den na přijetí, vystrojení, seznámení s cíli a úkoly vojenského cvičení (zdokonalovacího), s jeho plánovaným průběhem, s úkoly a zařazením vojáků v záloze při bojovém poplachu a na poučení o bdělosti, ostražitosti a ochraně utajovaných skutečností. Důstojníky a praporčíky určenými pro styk se státním tajemstvím poučíme samostatně a dáme jim podepsat „Prohlášení o zachování zásad ochrany utajovaných skutečností“;

— 5—7 dnů na velitelskou přípravu v závislosti na stupni připravenosti důstojníků a praporčíků v záloze; příprava probíhá v rámci útvaru (u málopočetných odborností v rámci divize) za řízení zástupce velitele útvaru (divize). Pro plánování počítáme 6 výcvikových hodin denně. Velitelská příprava probíhá formou přednášek, seminářů, skupinových a velitelských cvičení;

— 1 den na odvezdání výstroje, výzbroje a na propuštění;

— ostatní dny na praktický výcvik u jednotek (zařízení, útvarů) a štábů ve funkcích, pro které jsou předurčení nebo které jsou pro ně stanoveny.

Pro důstojníky a praporčíky v záloze, kteří jsou povoláni na cvičení na dobu kratší nebo delší než 5 týdnů, určí velitel způsob a délku velitelské přípravy s přihlédnutím k funkčnímu zařazení a stupni znalostí povolaných osob.

Cílem velitelské přípravy důstojníků a praporčíků je:

— doplnit a prohloubit znalosti způsobů vedení soudobé bojové činnosti s použitím jaderných zbraní i bez nich;

— naučit je novým způsobům velení, upevnit a prohloubit jejich dosavadní znalosti a velitelské návyky s důrazem na povelovou techniku a vydávání rozkazů;

— prohloubit znalosti organizace a způsobů bojové činnosti pravděpodobného nepřítele v rozsahu odpovídajícím funkčnímu zařazení;

— prohloubit znalosti způsobů ochrany a organizace komplexního odstraňování následků použití jaderných, chemických a biologických zbraní a zápalných prostředků nepřítelům;

— prohloubit návyky v nepetržitém zabezpečení bojové činnosti a materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení jednotek v poli;

— naučit je znát a ovládat hlavní bojovou techniku útvaru (jednotky) a způsoby jejího využití (důraz položit na nově zavedenou techniku);

— obnovit znalosti hlavních ustanovení základních řádů ozbrojených sil ČSAR a důležitých vojenských předpisů;

— připravit je na vedení a organizaci zaměstnání a na velení při smelovacích cvičeních organických jednotek a útvarů;

— u důstojníků štábních funkcí prohloubit znalosti v plánování a organizaci bojové činnosti a jejího zabezpečení, v přípravě základních dokumentů pro velení a řízení boje [operace];

— důstojníky a praporčíky technického směru jednotek přezbrojovaných na nový materiál seznámit s rozdíly v konstrukci a se zásadami provozu a ošetřování bojové techniky [materiálu];

— důstojníky a praporčíky týlového směru seznámit se základními mechanizačními prostředky pro manipulaci s materiálem v polních podmínkách;

— politické pracovníky v záloze předurčené (připravované) pro funkce na politických orgánech svazků a svazů připravujeme na vojenských cvičeních zpravidla v délce 5 týdnů podle plánů schválených náčelníkem příslušného politického orgánu.

Po skončení velitelské přípravy zařadíme důstojníky a praporčíky v záloze k vedení praktického výcviku ve výcvikových jednotkách (skupinách), v organických jednotkách; důstojníky služeb a štábů k příslušným náčelníkům. V době praktického výcviku organizuje velitel útvaru nejméně dvakrát velitelskou přípravu se zaměřením na ty otázky, v jejichž zvládnutí jsou největší potíže.

Kromě vojenského cvičení v trvání 5 týdnů jsou důstojníci a praporčíci v záloze povolávání v souladu s „Nařízením náčelníka generálního štábu ČSLA — 1. zástupce ministra národní obrany pro povolávání vojáků v záloze na vojenská cvičení“ i do dalších neméně důležitých forem přípravy. Jsou to kursy pro vybrané důstojníky v záloze na funkce štábních pracovníků a velitelů praporů [oddílů]

zpravidla v trvání 8 týdnů: 4 týdny připadají na teoretickou přípravu v kursu a 4 týdny na praktický výcvik na předurčené funkci.

Příprava praporčků a poddůstojníků v záloze připravovaných pro důstojnické funkce a příprava poddůstojníků v záloze připravovaných pro zastávání praporčických funkcí probíhá v kursech obvykle v trvání 6 až 8 týdnů.

Další formou přípravy jsou kursy pro důstojníky a praporčíky, kteří jsou vybráni pro přecvičení na jinou odbornost [funkci] obvykle v trvání 6 týdnů a velmi důležitá forma přípravy — vedení zaměstnání při smelovacích cvičeních v organických jednotkách.

S důstojníky a praporčíky v záloze, kteří v průběhu vojenského cvičení absolvovali teoretickou přípravu v rámci uvedených kursů, velitelskou přípravu při praktickém výcviku již neorganizujeme.

Samostatnou přípravu důstojníků a praporčků v záloze organizují po celou dobu vojenského cvičení nejbližší nadřízení. Úkoly a náplň jednotlivých forem přípravy jsou podrobně rozpracovány v 1. díle Programů bojové přípravy záloh pozemního vojska. Pro velitelskou přípravu programy stanoví 30 výcvikových hodin. Jejich rozložení odpovídá požadavkům, aby většina zaměstnání probíhala jako praktický výcvik.

Při výkonu stanovené funkce se velitelské a vojenské odborné znalosti upevňují, prohlubují a zdokonalují při takticko-pořadových a taktických cvičeních. U jednotek plánujeme nejméně 60 až 65 % z praktického výcviku na polní výcvik a praktická zaměstnání s materiálem a bojovou technikou. Vyvrcholením přípravy je účast na velitelsko-štábních nebo taktických [odborných taktických] cvičeních v předurčené nebo stanovené funkci odpovídající válečnému zařazení.

Důsledné dodržování všech forem a metodických pokynů pro jednotlivé předměty bojové přípravy důstojníků a praporčků v záloze při přeškolovacích kursech, zdokonalovacích a smelovacích cvičeních atd. napomůže rychlému zvládnutí povinností při převzetí funkcí za branné pohotovosti státu.

Na uvedené formy výcviku a přípravy vojáků v záloze navazuje krátkodobý výcvik mobilizovaných ročníků záloh a povolanců, kteří dosáhli takového fyzického věku, který dává možnost povolání je do armády ve výcvikových jednotkách a útvarcích za branné pohotovosti státu. Trvá zpravidla 14 dnů a za jeho organizaci odpovídá velitel vojenského okruhu.

Vojáci se cvičí ve výcvikových jednotkách a útvarích v odbornostech a funkcích podle organizace stanovené zabraně pohotovosti státu. Z celkové doby (14 dní) je stanoveno:

1 den na přijetí, vystrojení a vyzbrojení, seznámení s úkoly a zařazením vojáků a na bojové stmelení jednotek;

12 dní na intenzivní výcvik vojáků — den má 10 hodin;

1 den na přípravu vojáků k plnění bojových úkolů.

Denní řád pro výcvikové jednotky a útvary stanoví velitel vojenského okruhu s cílem zabezpečit splnění stanovených programů a cílů bojové přípravy (Vševojsk-7-29) a činnosti podle Řádu vnitřní služby ozbrojených sil ČSSR.

Přípravu poddůstojníků a vojnů organizujeme podle známých předpisů a dokumentů (nařízení) velení armády. Velitel útvaru upřesní témata a rozpočet hodin pro předměty bojové přípravy s přihlédnutím ke skutečným znalostem vojáků, jejich odstupu od posledního cvičení (základní služby) k možnému zkrácení výcviku vynuceného situací na frontě.

Výcvik probíhá podle soudobých zásad vedení boje a zkušeností získaných od bojujících jednotek se zbraněmi a bojovou technikou, kterou je jednotka doplněna. Základní formou výcviku je polní výcvik, který probíhá ve dne i v noci v terénu za složitých podmínek a situací. Ve všech druzích příprav klademe důraz na praktické zaměstnání s materiálem a se zbraněmi organické jednotky. U poddůstojníků klademe důraz na upevnění návyků velení jednotce a osvojení si stručné a jasné povelové techniky, na rychlé a správné rozhodování ve složitých situacích.

Hlavní pozornost věnujeme výchově vojáků v duchu bezmezní oddanosti socialistické vlasti, schopnosti vést rozhodnou bojovou činnost v podmínkách soudobého boje a dovedně využívat zbraní a bojové techniky ke zničení nepřítelů. Po celou dobu výcviku u nich upevňujeme morálně politické, vojenské odborné a bojové vlastnosti. Při všech zaměstnáních a cvičeních u nich prohlubujeme psychologickou připravenost k vedení boje v těžkých podmínkách raketové jaderné války.

Všichni velitelé jsou povinni projevovat a prokazovat cílevědomost, tvůrčí přístup k výcviku vojáků, věst rozhodný boj s jakýmkoliv zlehčováním výcviku, vytvářet při cvičeních a zaměstnáních situace maximálně podobné a přibližující se skutečnému boji a zařazovat prvky vypětí, překvapení, nebezpečí rizika při dodržení bez-

pečnostních opatření. V plném rozsahu budeme využívat dostupnou učební a výcvikovou základnu útvarů, posádkových cvičišť a ostatních výcvikových prostorů a zařízení. Při psychologické přípravě využijeme maximálně zkušenosti od bojujících jednotek a dostupné literatury.

Zkušenosti z kontrol ukazují, že pro mnohé velitele je příprava záloh něčím navíc, i když jim to ukládají řády, rozkazy a hlavní plánovací dokumenty pro výcvikový rok. Důkazem toho jsou i poznatky z mobilizačních cvičení u útvarů a vybraných svazků. Nedostatky se projevují především při plnění úkolů předmětů bojové přípravy. Štáby a vojska jsou málo připravena splnit cíle bojového stmelení a připravit jednotky a útvary v těch oblastech polního výcviku, které zásadně ovlivňují bojovou připravenost divize v krátké časové lhůtě. O tom svědčí plány bojového stmelení, které neodpovídají konkrétním podmínkám divizí, a nevytvářejí plně předpoklady k rychlému zvyšování bojové připravenosti štábů a vojsk. Nebyla např. doceněna prvořadá opatření v přípravě velitelů a štábů v taktické a střelecké přípravě, řízení bojových vozidel a ve zdokonalování odborné přípravy druhů vojsk. Plány nepočítaly s možností komplexního výcviku v jednotlivých přípravách polního výcviku. Při cvičeních pak (i mobilizačních) se projevuje tendence realizovat bojovou přípravu mírovým způsobem.

Proto je nezbytně nutné upustit od schematického zpracování „Plánu bojového stmelení“ a při jeho zpracování vycházet z potřeb mobilizovaných jednotek, útvarů a svazků. Přitom budeme využívat nejen dostupných výcvikových zařízení, ale i možností terénu v blízkosti dislokace vytvářeného útvaru a to pro taktickou a střeleckou přípravu, řízení bojových i kolových vozidel a odbornou přípravu druhů vojsk bezprostředně po dosažení pohotovosti jednotek a útvarů.

Na cvičení prokázali důstojníci a podporčíci v záloze maximální snahu co nejlépe splnit úkoly, ale také velmi nízké teoretické znalosti a praktické návyky v přijímání rozhodnutí. Velitelé rot a praporů měli značné problémy s řízením bojové činnosti pomocí rádiových stanic. I další jejich nedostatky v řízení boje jasně potvrzují, že nejsou při pravidelných cvičeních důsledně školeni na předurčených funkcích.

Při většině zaměstnání z taktické a střelecké přípravy neorganizujeme výcvik komplexně, i když k tomu máme příznivé podmínky. Tím vznikají značné časové

ztráty. Proto musíme připravovat velitele již v mírových podmínkách při zdokonalovacích a stmelovacích cvičeních na vedení efektivního a komplexního výcviku k sladení jednotek, obnovení návyků získaných v základní službě nebo při pravidelných vojenských cvičeních a k rychlému začlenění jednotek do sestavy prvořadových divizí. K tomu je nutné, abychom již v míru měli na mobilizačních pracovních útvarů a svazků připraveny rozvrhy zaměstnání, které svým obsahem musí odpovídat množství, kvalitě a stupni vycvičenosti předurčených záloh.

Především musíme pochopit o co jde při bojovém stmelení. Rozlišujeme dva způsoby bojového stmelení:

1. V míru, které probíhá v rámci přípravy záloh formou stmelovacích cvičení, jejichž náplň stanoví Programy bojové přípravy záloh pozemního vojska (Vševojsk-7-7/1).

2. V průběhu mobilizace, které probíhá nepřetržitě od nástupu prvních záloh k jednotkám až do zahájení bojové činnosti.

V Plánu jsou zpracovány rozvrhy zaměstnání mobilizovaných jednotek do dvou etap stmelování:

V první etapě jde o:

- příjem vojáků a motorových vozidel jednotkami z přijímacích středisek,
- zařazení záloh do funkcí,
- seznámení zařazených s veliteli jednotlivých velitelských stupňů,
- vystrojení a vyzbrojení, přidělení bojové a ostatní techniky,
- ověření schopností, především specialistů, k ovládnutí techniky, plnění funkčních povinností apod.,
- přípravu zbraní, techniky a materiálu k bojovému použití, zvládnutí přidělené techniky,
- zavedení přesné evidence osob, zbraní, techniky a materiálu,
- sladení osádek, obsluh, družstev, a malých jednotek k vedení bojové činnosti,
- sladení jednotek a útvarů, bojové rozdělení,
- dosažení nepřetržitěho velení,
- seznámení s trvale platnými signály a činnostmi na ně,
- seznámení s vojenkopolitickou situací a úkoly,
- poznávání morálně politických kvalit vojáků,

— komplexní prověrku organizovanosti a vybavenosti jednotek.

Uvedené úkoly rozpracujeme na místní podmínky a zahrneme do mobilizačních plánů jednotek. V zájmu plynulosti mobilizace zpracujeme pro velitele jednotlivých stupňů stručné výpisy činnosti a povinností.

Ve 2. etapě budeme pokračovat v:

- sladení osádek, obsluh, družstev při zdokonalovacím výcviku,
- plnění ostrých střelb ze všech druhů zbraní,
- taktických cvičeních jednotek s bojovou střelbou,
- procvičování odborné přípravy u jednotek,
- letučkách, štábních nácvičích a velitelsko-štábních cvičeních u štábů.

V průběhu bojového stmelení skládají vojáci přísahu podle Řádu vnitřní služby ozbrojených sil ČSSR (Zák-1-1).

Všechny úkoly bojového stmelení realizujeme podle časových možností s cílem co nejdříve získat mobilizační (bojovou) pohotovost jednotek, útvarů a svazků.

K soustavnému působení na výchovu a výcvik vojáků v záloze patří i povinnost velitelů a politických zástupců organizovat po uplynutí 1. týdne výcviku vojáků v záloze besedy. Na besedách zhodnotí a zobecní dosavadní výsledky a odpovídají na dotazy vojáků v záloze. Rovněž tak na závěr cvičení organizují závěrečnou besedu. Na ní vyhodnotí výsledky dosažené v průběhu vojenského cvičení, zhodnotí podíl vojáků v záloze na plnění úkolů bojové a politické přípravy i jejich podíl na výchově vojáků základní služby. Důstojníky a praporčíky v záloze, zejména předurčené, je třeba vyzvat a získat pro další spolupráci a dobrovolnou účast na taktických cvičeních, ukázkách bojové techniky apod.

Nedílnou součástí přípravy záloh je i jejich politická příprava, ve které se velitelé, političtí a straníční pracovníci zaměřují na vysvětlování zásad vojenské politiky KSČ a uplatňování její vedoucí úlohy při budování ČSLA. Objasňují úlohu ozbrojených sil při zabezpečování obrany socialismu, socialistického společenství a v boji za mír. Ukazují aktivní úlohu vojáků v záloze v systému branné výchovy obyvatelstva. Pomáhají při objasňování mezinárodně politických vztahů, seznamují je s prohlubujícími přeměnami ve vojenství a z nich vyplývajícími požadavky na výcvik a výchovu vojáků i občanů v jednotném systému branné výchovy.

Velitelé a političtí pracovníci mají zvat vojáky v záloze na přednášky (pokud nejsou pro ně zvlášť organizovány) k aktuálním mezinárodním a vnitropolitickým otázkám, na školení k seznámení s dokumenty ÚV KSČ, mezinárodního komunistického hnutí a v letošním roce k objasnění materiálů XVI. sjezdu KSČ a XXVI. sjezdu KSSS. Podle stupně připravenosti pověřují nejzkušenější vojáky v záloze přípravou přednášek, politických informací a vedením besed.

Dovedným spojením polního výcviku s politickou a ideologickou přípravou a odpovídajícím materiálním zabezpečením můžeme dosáhnout splnění hlavních úkolů přípravy záloh, mezi které patří:

1. Zkvalitnění odborné připravenosti vojáků v záloze pro plnění funkcí za brané pohotovosti státu.

2. Pokračovat v cílevědomé výchově vojáků v záloze v duchu marxisticko-leninského učení. Seznamovat je s aktuálními vojenskopolitickými otázkami a s úkoly vojenské politiky KSČ.

3. Sblížit navzájem vojáky v záloze, zejména velitelský sbor tak, abychom již v míru dosáhli pevného stmelení válečných jednotek a útvarů.

Také v tom spočívá úloha velitelů, politických a stranických pracovníků při uskutečňování vojenské politiky KSČ v oblasti výcviku a výchovy záloh.

Závěrem chci uvést, že důležitost výcviku a výchovy záloh vyplývá i z celkové koncepce výstavby armády jak pro mírové, tak i válečné podmínky v návaznosti na spojenecké úkoly a závazky. Je jasné, že zejména v raketové jaderné válce budou velké ztráty na živé síle a tyto ztráty bude nutné postupně nahrazovat dobře vycvičenými zálohami. Proto musíme výcviku záloh věnovat maximální pozornost, školit je v duchu nejnovějších poznatků vojenské vědy a na nejmodernější technice, aby přechod z mírových podmínek na plnění bojových úkolů bylo možné realizovat po krátkém bojovém stmelení nových jednotek a útvarů.